

Amisbarometri toisen asteen ammatillisten aikuisopiskelijoiden kuvaajana

Aikuisopiskelijat ovat jääneet toisen asteen koulutuksen tarkastelussa nuorempien varjoon, vaikka heistä on saatavilla tietoa. Verkkokyselyyn perustuvasta Amisbarometristä saadaan esiin tietoa ammatillisella toisella asteella opiskelevien taustoista ja hakumotiiveista.

AMISBAROMETRI ON ammatillisen koulutuksen arkea kuvaava tietoaaineisto, jonka tuottavat yhdessä Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry ja Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus. Se kattoi vuosina 2019 ja 2022 lähes 6 500 vähintään 25 vuotta täyttäneitä vastaajaa. Millaisen kuvan tuoreimmat Amisbarometrit piirtävät aikuisopiskelijoista, joiden tähtäimessä oli ammatillinen tutkinto toisella asteella? Haemme vastausta kysymykseen tarkastelemalla vanhempien ammatillisella toisella asteella opiskelevien taustoja ja hakumotiiveja.

Tarkastelumme pohjautuu siihen ajatukseen, että jatkuvalla oppimisella ja kouluttautumisella voidaan vastata muuttuvan työelämän ja yhteiskunnan vaatimuksiin (mm. Siivonen & Isopahkala-Bouret 2016; Isopahkala-Bouret & Siivonen 2016). Aikuisopiskelun myötä omaa osaamista on mahdollista päivittää, ja uudelleen kouluttautumisella kilpailukyky työelämässä säilyy. Muun muassa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD on korostanut, että suomalainen aikuisväestö tarvitsee mahdollisuuksia lisätä osaamistaan tai suunnata sitä uudelleen (OECD 2020, 14). Toisaalta yhteiskunnassa ihannoidaan

tehokkuutta. Kouluttautumisen etenkin korkeasteella tulisi tapahtua mahdollisimman nuorena ja nopeasti, minkä muun muassa tutkijat Ulpukka Isopahkala-Bouret ja Päivi Siivonen ovat todenneet (Isopahkala-Bouret & Siivonen 2016, 246).

Nuoren ja aikuisen opiskelijan välinen raja on monilta osin häilyvä: omissa tarkasteluissamme rajasimme aikuisopiskelijoiksi 25 vuotta täyttäneet. Määrityksemme aikuisopiskelijasta poikkeaa näin esimerkiksi sosiologi Erja Mooren (2003, 64) väitöskirjassaan käyttämästä noin 30 vuoden ikärajauksesta ja selkeästä katkoksesta opinnoissa perusasteen jälkeisten opintojen jälkeen. Halusimme tarkastella kattavasti ammatillisella toisella asteella opiskelevia, joiden siirtymistä peruskoulusta suoraan toiselle asteelle voidaan ajatella olevan useita vuosia, eikä keskittyminen vain 30 vuotta täyttäneisiin olisi mahdollistanut yhtä kattavia ikäryhmittäisiä analyysejä. Tilastoista nähdään, että lähes puolet (46 %) toisen asteen opiskelijoista oli määrityksemme mukaisia aikuisopiskelijoita (Vipunen 2023). Aikuisopiskelijoiden joukko on siten merkittävä. Samalla ammatillisen toisen asteen koulutustarjonta mahdollistaa

muodollisen osaamisen päivittämisen korkeakouluopintojen tapaan.

TOISTUVA POIKKILEIKKAUSTUTKIMUS AMMATILLISEN KOULUTUKSEN ARJESTA

Amisbarometri on toteutettu neljä kertaa. Sen ydin-tehtävänä on ensimmäisestä kierroksestaan, vuodesta 2015 lähtien ollut tiedon tuottaminen ammatillisen koulutuksen tilasta opiskelijänäkökulmasta. Tietoa on haluttu tuottaa erityisesti koulutuksen kehittämisen tueksi. Keskeisiä teemoja ovat olleet ammatillisiin opintoihin hakeutuminen ja aiemmat opinnot, kokemukset opiskelusta ja opetuksesta sekä opintojen edistyminen ja kiinnittyminen opintoihin. Kyselyssä on pidetty mukana opintojen ulkopuolinen elämä ja opiskelijan arkeen muutoin vaikuttavat tekijät, joten barometrissa kysytään muun muassa työssäkäynnistä, toimeentulosta ja asumisesta sekä hyvinvoinnista ja vapaa-ajasta. Tulevaisuutta on tarkasteltu kysymällä opiskelijoiden ajatuksia tulevan työuransa vaiheista ja muutoksista, jatko-opintohaluista ja toiveista työtä kohtaan.

Amisbarometrin kohderyhmään kuuluvat kaikki nuoret ja aikuisopiskelijat, jotka opiskelevat tiedonkeruuhetkellä Suomessa toisen asteen ammatillista koulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa. Mukaan on valittu myös muissa oppilaitoksissa kuin lukiossa opivelvollisuuttaan suorittavia. Vastaajia on ollut joka kerta vähintään lähes 10 000. Vuoden 2015 vastaajamäärä oli lähes 21 000, vuosina 2017 ja 2019 vastaajia oli yli 9 500. Tuoreimpaan, vuoden 2022 kyselyyn vastasi lähes 14 500 opiskelijaa.

Kaikki koulutuksen järjestäjät kutsuttiin osallistumaan tutkimukseen. Ne järjestivät vastaamistilanteen tai jakoivat kyselylinkin. Koulutuksen järjestäjien osallistumisaktiivisuus on vaihdellut vuosittain: esimerkiksi vuoden 2022 kyselyyn osallistui 74 koulutuksen järjestäjää ja 84 oppilaitosta, noin puolet Manner-Suomen näistä organisaatioista. Koulutuksen järjestäjien kokonaisotannasta huolimatta osa opiskelijaryhmistä voi olla aliedustettuja, eli otantaan on jäänyt alipeittoa. Tämä johtuu siitä, että oppilaitosten, toimipaikkojen ja opiskeluryhmien osallistumisaktiivisuus on muokannut sitä opiskelijajoukkoa, jolle yli-

päänsä on tarjoutunut mahdollisuus vastaamiseen.

Amisbarometrin verkkoraportissa (Amisbarometri 2022) vastaajakatoa ja tiedonkeruuasetelmasta syntyneitä alipeittoa on korjattua jälkiosituksella. Verkkoraportin painotuksen vertailukohtana on käytetty Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta saatavaa tilastotietoa. Näkökulmatekstimme aineiston kuvailussa ja aikuisopiskelijoiden tarkastelussa käytämme painottamatonta aineistoa. Näin kykenemme esittelemään aineiston käyttömahdollisuuksia peittävästä vastaajajoukkoon sisältyviä poikkeamia perusjoukosta. Tuloksemme ovat täten kuvailevia.

AMISREFORMI TOI AIKUISOPISKELIJAT AMISBAROMETRIIN

Vuonna 2018 valmistunut ammatillisen koulutuksen reformi yhdisti nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen (VTV 2021, 11). Se näkyy Amisbarometrin vastaajissa: vuosien 2019 ja 2022 tiedonkeruissa vastaajiksi tavoiteltiin erityisesti aikuisopiskelijoita. Tavoitteessa onnistuttiin. Kun yli 24-vuotiaita vastaajia oli vuonna 2015 kuusi prosenttia ja vuonna 2017 kymmenen prosenttia, vuonna 2019 heitä oli 23 prosenttia. Vuonna 2022 aikuisopiskelijoita oli 30 prosenttia vastaajista.

Vuosien 2019 ja 2022 aineistoissa (**taulukko 1**) aikuisopiskelijoiden selkeä enemmistö oli vähintään 30-vuotiaita. Kaikkiaan vastaajia oli yli 6 000, mikä mahdollistaa esimerkiksi vain 40 vuotta täyttäneiden tarkastelun ja ikäryhmittäiset vertailut. Lähes kaksi kolmesta vastaajasta ilmoitti sukupuolekseen nainen ja joka kolmas mies. Muunsukupuolisia ja niitä, jotka jättivät sukupuolensa kertomatta, oli noin neljä prosenttia. Miehet olivat aavistuksen naisia nuorempia: miehissä oli neljä prosenttiyksikköä enemmän 25–29-vuotiaita ja kolme prosenttiyksikköä vähemmän 40 vuotta täyttäneitä.

Perusasteen tutkinnon suorittaminen oli yleisintä nuoremmilla aikuisopiskelijoilla. Kolme neljästä (75–79 %) aikuisopiskelijasta suoritti ammatillista perustutkintoa ja noin joka kuudes ammattitutkintoa (13–15 %) vuosina 2019 ja 2022. Erikoisammattitutkintoa suorittavien osuus kasvoi vuonna 2022 yhdestä viiteen prosenttiin eli 213 vastaajaan, mikä

Taulukko 1. Aikuisopiskelijoiden ikäryhmä ja sukupuoli.

Ikä	Nainen	Mies	Yhteensä
25–29	22 %	26 %	23 %
30–39	37 %	36 %	37 %
40–	41 %	38 %	40 %
Yhteensä (100 %)	4 002	2 167	6 169

Taulukko 2. Aikuisopiskelijoiden koulutusajakauma sukupuolittain ja koko vuosien 2019 ja 2022 yhteisestä aineistosta.

Tilastokeskuksen koulutusala 1	Koulutusalan osuus aineistosta	Naisten osuus koulutusalaista
Kasvatusalat	< 1 %	10 %
Humanistiset ja taidealat	10 %	68 %
Yhteiskunnalliset alat	< 1 %	87 %
Kauppa ja hallinto	11 %	81 %
Luonnontieteet	1 %	74 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	5 %	32 %
Tekniikan alat	29 %	46 %
Maa- ja metsätalousalat	4 %	73 %
Terveys- ja hyvinvointialat	24 %	85 %
Palvelualat	16 %	63 %
Yhteensä N	5 915	

ensimmäistä kertaa mahdollistaa yksinkertaiset ryhmää koskevat analyysit. Lisäksi kyselyyn vastasi molempina vuosina noin prosentin verran ammatillisiin opintoihin tai työhön ja itsenäiseen elämään valmistavassa koulutuksessa opiskelevia aikuisopiskelijoita. Tutkinnon osia tai pienempiä kokonaisuuksia suorittaneiden osuus on ollut kolmesta neljään prosenttia.

Ikä oli yhteydessä suoritettaviin opintoihin. Useampi kuin neljä viidestä 25–29-vuotiaasta suoritti ammatillista perustutkintoa, ja vanhemmilla osuus hieman pieneni. Esimerkiksi vuonna 2022 vain kaksi kolmesta vähintään 40-vuotiaasta vastaajasta suoritti ammatillista perustutkintoa. Sen sijaan heistä yli neljännes (26 %) opiskeli ammatti- tai erikoisammattitutkintoa. Sukupuolten välillä ei havaittu merkittäviä eroja tutkinnon tai tutkinnon ja iän osalta.

Koulutusalat osoittautuvat vahvasti sukupuolittuneiksi myös ammatillisilla aikuisopiskelijoilla (ks. Lahtinen 2019). Eniten vastaajia oli odotetusti tekniikan aloilta sekä ja terveys- ja hyvinvointialoilta (**taulukko 2**). Koulutusalojen suhteellisissa osuuksissa oli havaittavissa pientä eroa vuosien 2019 ja 2022 aineistojen välillä. Vuonna 2022 humanististen ja taidealojen vastaajien osuus oli neljä prosenttiyksikköä suurempi, tekniikan alojen osuus viisi prosenttiyksikköä pienempi ja kaupan ja hallinnon alojen osuus kaksi prosenttiyksikköä pienempi. Koulutusaloilla näkyvät tutkintojen luokittelujen tuottamat vinoumat. Esimerkiksi kasvatusalalla naisten vähäistä osuutta selittää se, että kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnot määrittellään terveys- ja hyvinvointialalle, eli kaikkien kasvatuksellisten tutkintojen tarkastelu edellyttää aineiston muokkaamista.

SIIRTYMÄ TOISELTA ASTEELTA KORKEAKOULUIHIN ON SUOMALAISEN KOULUTUSPOLITIIKAN YDINTÄ.

Vastaajilta kysyttiin alun perin taustatietona tutkintonimikettä, ja verkkokyselyn kirjautumistunnusten perusteella voidaan muodostaa tarkempia alue- ja oppilaitostietoja. Vastaajien ja oppilaitosten anonymiteetin suojelemiseksi yksityiskohtaiset tiedot jätettiin pois avoimeen käyttöön julkaistusta aineistosta. Kaikkien tutkijoiden käytössä oleva aineisto mahdollistaa silti taulukossa esitettyjen koulutusalojen mukaisia ja oppilaitoksen maakuntatason analyyseja.

AIKUISOPISKELIJOIDEN TAUSTA JA HAKEUTUMINEN SYYT TOISEN ASTEEN AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN

Siirtymä toiselta asteelta korkeakouluihin on ollut suomalaisen koulutuspolitiikan ydintä vuosikymmeniä. Poliitikassa ja tutkimuksissa huomio on kohdistunut juuri toisen asteen opintonsa päättäneisiin (esim. Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko 2021). Viime vuosina tutkimuksissa on tarkasteltu muun muassa aikuisopiskelijoiden mahdollisuuksia yliopisto-opintoihin ja ammattikorkeakouluihin (mm. Haltia ym. 2019; Haltia & Lahtomaa 2019). Samoin tutkimusta ovat kiinnostaneet korkeakoulutuksen motiivit (mm. Ojala & Haltia 2018). Sen sijaan erityisesti aikuisopiskelijoiden siirtymä toisen asteen sisällä on jäänyt vähäiselle huomiolle. Tämän vuoksi selvitämme, korostuuko aikuisopiskelijoilla osaamisen päivittäminen työelämän tarpeisiin tarkastelemalla vastaajien aiempaa koulutustaustaa ja heidän valitsemiaan syitä hakeutua toisen asteen ammatilliseen koulutukseen.

Aiemmistä opinnoista kysyttiin, ”oletko ennen nykyisiä opintojasi opiskellut jollain muulla opiskeleasteella kuin peruskoulussa”. Vastaajista ei eroteltu toisistaan niitä, jotka olivat keskeyttäneet aiemmat opintonsa ja niitä, jotka olivat suorittaneet muita tutkintoja. Vuonna 2019 opiskeluun hakeutumisen syytä kysyttiin kolme vaihtoehtoa sisältäneellä

monivalintakysymyksellä. Vuonna 2022 kysymyksen lisättiin avovastausmahdollisuus.

Aineistomme osoittaa, että aikuisopiskelijoilla siirtymä ammatillisista opinnoista toisiin oli selvästi yleisempi kuin lukio-opinnoista ammatillisiin opintoihin. Lähes kaksi kolmesta aikuisopiskelijasta oli opiskellut toisessa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa ennen nykyisiä opintojaan, kun lukio-opintoja oli suorittanut vain joka kolmas. Korkeasteen opinnot olivat aikuisopiskelijoilla harvinaisia ja ammattikorkeakouluopinnot yliopisto-opintoja yleisempiä. Lisäksi usealle vastaajalle nykyiset opinnot olivat ensimmäiset perusasteen jälkeiset opinnot.

Naisten ja miesten yleisesti erilaiset koulutusvalinnat (mm. Vipunen 2023) heijastuivat Amisbarometrin aineistosta. Sen sijaan tiedonkeruuvuosien väliset erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä, ja ikäryhmittäiset erot olivat marginaalisia. Naisilla oli hieman miehiä useammin toisen asteen tai korkeaasteen opintoja (**taulukko 3**). Miehet taas opiskelivat naisia useammin vasta ensimmäistä kertaa perusasteen opintojen jälkeen. Vastaajilla oli vähän korkeakouluopintoja, joten aineistosta ei voi luotettavasti päätellä yliopisto-opintojen ja ylempään ammattikorkeakoulun opintojen jakautumista sukupuolittain.

Alanvaihto ja osaamisen kehittäminen olivat työttömyyttä yleisempiä syitä hakeutua opiskelemaan. Vuonna 2022 alanvaihto motivoi neljää viidestä vastaajasta, mutta vuonna 2022 sen mainitsi syyksi enää reilu puolet. Vuonna 2019 osaamisen kehittämisen mainitsi useampi kuin kolme neljästä vastaajasta, mutta vuonna 2022 sen kertoi syyksi vain reilu kolmannes. Työttömyyden nimesi vuonna 2019 opiskelun syyksi reilu puolet vastaajista, ja vuonna 2022 vajaa kolmannes. Vuonna 2022 joka kymmenes kertoi opiskelevansa muusta syystä. Osuuksien muutoksia voivat selittää aikuisvastaajien kokonaismäärän lisääntyminen ja erot koulutusalojen suhteellisissa osuuksissa.

Hakeutumissyöt vaihtelivat vastaajien aiempien opiskeluasteiden mukaisesti (**taulukko 4**). Vuosien 2019 ja 2022 yhteisessä aineistossa sekä peruskoulu- että yliopistotaustaisten yleisin syy oli osaamisen kehittäminen, tosin kandidaattintutkintoa opiskelleilla alanvaihto oli lähes yhtä yleinen motivaattori. Alanvaihto korostui useaa toisen asteen tutkintoa

Taulukko 3. Edelliset opiskeluasteet sukupuolen mukaan, % mainitsi.

Ikä	Nainen	Mies	Yhteensä
Peruskoulu	11 %	17 %	13 %
Lukiossa	33 %	28 %	32 %
Ammatillinen toinen aste	64 %	57 %	61 %
Ammattikorkeakoulu, alempi	16 %	13 %	15 %
Ammattikorkeakoulu, ylempi (2022)	2 %	2 %	2 %
Yliopisto, alempi	17 %	14 %	7 %
Yliopisto, ylempi	6 %	7 %	5 %
Yhteensä N	3 801	2 039	6 126

Taulukko 4. Mainittu syy hakeutua ammatilliseen koulutukseen sen mukaan, mitä on opiskellut aiemmin. (N = 5 614).

	Peruskoulu	Lukio	Toisen asteen ammatillinen	Ammatti-korkeakoulu	Yliopisto, alempi	Yliopisto, ylempi
Alanvaihto	38 %	63 %	70 %	64 %	56 %	51 %
Työttömyys	49 %	37 %	36 %	33 %	47 %	37 %
Osaamisen kehittäminen	56 %	55 %	48 %	56 %	58 %	62 %
Muu, mikä? (2022)	14 %	14 %	11 %	12 %	10 %	13 %
Yhteensä N	676	1 829	3 470	904	383	312

opiskelleilla ja ammattikorkeakoulutaustaisilla, mutta peruskoulupohjalta opiskelevat mainitsivat sen harvemmin. Työttömyys ei ollut keskeisin syy missään ryhmässä, vaikka sen mainitsi syyksi vähintään kolmannes eri ryhmien vastaajista. Useimmiten työttömyyden mainitsivat peruskoulupohjalta opiskelevat ja yliopiston alemmasta tutkinnosta vaihtaneet.

Hakeutumissyöt vaihtelivat myös ikäryhmittäin ja sukupuolittain, mutta vuoden 2019 ja 2022 välillä oli pieniä eroja. Vuonna 2019 alanvaihto oli tärkeämpi syy 30 vuotta täyttäneille kuin nuoremmille (81 % vs. 70 %), mutta vuonna 2022 vastaavaa eroa ei havaittu. Vuonna 2022 alanvaihdossa korostui sukupuoli, sillä naiset valitsivat vaihtoehdon hieman miehiä useammin (56 % vs. 53 %). Vuoden 2019 aineistossa ero oli samansuuntainen, mutta heikompi.

Työttömyyden mainitseminen oli molempina vuosina yleisempää nuoremmilla ikäryhmillä, mutta trendi oli selkeämpi vuonna 2022: tuolloin 25–29-vuotiaista työttömyyden mainitsi 37 prosenttia 30–39-vuotiaista 31 prosenttia ja 40-vuotta täyttäneistä enää 26 prosenttia. Vuonna 2019 eroa löytyi vain 25–29-vuotiaiden ja tätä vanhempien väliltä (59 % vs. 47 %).

Työttömyyden mainitsemisessa ei havaittu tilastollisesti merkitsevää eroa naisten ja miesten välillä vuonna 2019. Sen sijaan vuonna 2022 miehet mainitsivat sen naisia useammin tärkeäksi syyksi (38 % vs. 26 %). Osaamisen kehittämisen mainitseminen ei vaihdellut iän eikä sukupuolen mukaan. Se ei lähtökohdiltaan samalla tavoin suoraan kytkeydykään halun muuttaa omaa positiota työmarkkinoilla kuin alanvaihto tai työttömyys.

AMISBAROMETRIN HYÖDYNTÄMISMAHDOLLISUUDET AIKUISKOULUTUKSEN KENTÄLLÄ

Kuvaileva tarkastelumme osoittaa, että ammatillisella toisella asteella opiskelevien aikuisten tutkintotausta oli kirjava ja syyt hakeutua koulutukseen moninaisia sekä erityisen riippuvaisia koulutustaustasta. Tuloksia olisi tärkeää syventää uusilla analyyseillä. Amisbarometristä voitaisiin hyödyntää yhä kattavammin erilaisia taustamuuttujia sekä vertailemalla erilaisista koulutuksellisista taustoista tulevien hakumotiiveja. Samoin havaittuja eroja olisi mahdollista tarkentaa vielä hienosyisemmällä koulutusalohtaisella tarkastelulla hyödyntämällä useaa Amisbarometrin aineistokierrosta yhdessä. Tarkastelua rajoittaa monivalintakysymyksen vähäinen vastausvaihtoehtojen määrä, ja analyysia voisikin vankistaa luokittelemalla avovastauksessa annettuja syitä. Näin määrälliseen tarkasteluun saataisiin laadullisen tutkimuksen näkökulmaa. Toisaalta suurella vastaajajoukolla lyhyiden avovastauksen analyysi voi jäädä helposti vain numeeriseksi.

Amisbarometrin kahden viime kierroksen aikuisopiskelijoiden vastaajamäärät mahdollistavat muunkinlaisia analyysejä eri aihepiireistä, sillä barometrin teemat kytkeytyvät monella tavalla opiskelijoiden arkeen. Jatko-opintoja koskevat ajatukset voivat olla erityisen kiinnostavia, koska korkeakoulutettujen osuutta pyritään lisäämään. Lisäksi aineistolla voidaan analysoida esimerkiksi alanvaihtajien kokemusta opiskelusta, syitä hakeutua koulutukseen, työelämää koskevia uskomuksia ja integroitumista opiskeluyhteisöön.

Temaattisten hyödyntämismahdollisuuksien lisäksi Amisbarometrin toistuva aineistonkeruu mahdollistaa syvällisen menetelmällisen ja ajallisen hyödyntämisen. Barometrityyppisen tiedonkeruun vahvuus on kattavan mielipideaineiston kerääminen kohderyhmältä. Tuhannet vastaajat mahdollistavat muun muassa monimuuttuja-analyytit ja toistuvien kysymysten ajallisen vertailun.

Aikasarjoissa tulee kuitenkin huomioida eri vuosien hieman erilaiset vastaajajoukot, aineiston edustavuus ja kyselylomakkeeseen tehdyt muutokset. Esimerkiksi vertailu opiskelijatilastoihin (Vipunen 2023)

toi esiin koulutusalohtaisia eroja. Eniten ylläditettuina vuosien 2019 ja 2022 yhteisessä aineistossa olivat kaupan ja hallinnon alojen aikuisopiskelijat (+13 %-yks.). Aliedustus oli suurinta tekniikan aloilla (-8 %-yks.). Avoimeen käyttöön julkaistavassa aineistossa edustavuusongelmaa on korjattu painokertoimin. Aineistoa on kuitenkin mahdollista korjata myös itse laskemalla uusia painokertoimia. Tämä lisää valmiin aineiston käyttömahdollisuuksia erilaisissa tutkimusasetelmissa.

Tieteellisissä julkaisuissa Amisbarometrin käyttö on jäänyt vähäiseksi. Muun muassa Outi Lietzén ja Heikki Silvennoinen hyödynsivät vuoden 2015 aineistoa tarkastellessaan jatkokoulutussuunnitelmien ja perheen kannustuksen merkitystä yhdistelmätyövalinnan valinnassa (Lietzén & Silvennoinen 2020). Lisäksi Amisbarometrin aineistoa on hyödynnetty esimerkiksi nuorten koulutusvalintojen taustoja selvittäneessä valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN-Teas) Purkutalkoot-hankkeessa (Lahminen 2019). Hakijan ikä oli yksi sukupuolelle epätyypillistä alavalintaa selittävä tekijä. Kun ennakoidaan tulevaisuuden koulutustarpeita, Amisbarometristä saadaan tietoa eri-ikäisten vastaajien motiiveista.

Seuraava Amisbarometri kerätään vuosien 2023 ja 2024 vaihteessa. Aineiston monet käyttömahdollisuudet ja ajankohtaisuus aikuisopiskelijoiden ja aikuiskasvatuksen näkökulmista ovat näin taattuina tulevaisuudessakin.

VIRVE MURTO
KT, tutkija
Opiskelun ja koulutuksen
tutkimussäätiö Otus sr.

vieraileva tutkija
kasvatustieteiden laitos, CELE
Turun yliopisto

 <https://orcid.org/0009-0000-8075-2189>

JUKKA-PEKKA JÄNKÄLÄ
VTM, tutkija
Opiskelun ja koulutuksen
tutkimussäätiö Otus sr.

 <https://orcid.org/0009-0003-5551-9045>

LÄHTEET.....

- Amisbarometri (2022). <http://amisbarometri.fi>
- Haltia, N. Isopahkala-Bouret, U. & Jauhiainen, A. (2019). Korkeakoulujen opiskelijavalintauudistus ja aikuisopiskelijoiden opiskelumahdollisuudet. *Aikuiskasvatus*, 39(4), 276–289. <https://doi.org/10.33336/aik.88081>
- Haltia, N. & Lahtomaa, M. (2019). Toinen reitti yliopistoon. Millaisia polkuja aikuisille? *Aikuiskasvatus*, 39(3), 229–237. <https://doi.org/10.33336/aik.85714>
- Isopahkala-Bouret, U. & Siivonen, P. (2016). Viisikymppisten naisten neuvottelua korkeakoulutuksesta, ikääntymisestä ja työllistettävyydestä. *Aikuiskasvatus*, 36(4), 246–257. <https://doi.org/10.33336/aik.88510>
- Lahtinen, J. (toim.) (2019). ”Mikä ois mun juttu” – nuorten koulutusvalinnat sosiaalisaatiomaisemien kehyksissä: Purkutalkoot-hankkeen loppuraportti. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:68. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-805-2>
- Lietzén, O. & Silvennoinen, H. (2020). Jatkokoulutussuunnitelmien ja perheen kannustuksen merkitys yhdistelmäutkimuksen valinnassa. *Kasvatus*, 51(3), 286–301.
- Moore, E. (2003). *Pitkä opintie: aikuisiällä suoritettu yliopistotutkinto ja kouluksellisen elämänkulun muutos*. Joensuun yliopisto. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/8639>
- OECD (2020). *Continuous Learning in Working Life in Finland*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/2ffcffe6-en>
- Ojala, K. & Haltia, N. (2018). Ammatillista osaamista ja verkostoitumista – Aikuisopiskelijoiden kokemat hyödyt ammattikorkeakoulutuksessa. Teoksessa A. Jauhiainen, J. Kivirauma & H. Kinnari (toim.) *Koulutus hallinnassa. Juhlakirja professori Heikki Silvennoisen täyttäessä 60 vuotta* 23.2.2018. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisu A:216,251–277.
- Siivonen, P. & Isopahkala-Bouret, U. (2016). Adult graduates’ negotiations of age(ing) and employability. *Journal of Education and Work*, 29(3), 352–372. <https://doi.org/10.1080/13639080.2014.939161>
- Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko. (2021). Valtioneuvoston julkaisu 2021:24. Helsinki: Valtioneuvosto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-622-8>.
- Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu (2023). *Opiskelijat ja tutkinnot*. <https://vipunen.fi> (23.5.2023).
- VTV (2021). *Tarkastuskertomus 2/2021: Ammatillisen koulutuksen reformi*. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 2/2021. <http://urn.fi/urn:isbn:978-952-499-501-6>